

نیکلاس بارون^۱ برای تعمیر خانه‌های آسیب دیده موسسه‌ای را راه‌اندازی کرد. حس همکاری در جامعه انگلستان باعث تشکیل یک شرکت مشاع^۲ بیمه به منظور پوشش زیان‌های ناشی از آتش‌سوزی شد. اولین شرکت بیمه آتش‌سوزی ایالات متحده در چارلستون در کارولینای جنوبی و در سال ۱۷۳۵ تشکیل و در سال ۱۷۴۰ به فعالیت خود خاتمه داد. در سال ۱۷۵۹ اولین شرکت بیمه عمر در ایالات متحده تأسیس و در سال ۱۸۱۳ شرکت بیمه آتش‌سوزی ایگل^۳ در نیویورک ریسک‌های معوق تمام شرکت‌های عضو اتحادیه بیمه را به عهده گرفت و به این ترتیب اولین توافقنامه بیمه اتکایی آتش‌سوزی در ایالات متحده ثبت شد. اولین قانون بیمه

عمومی در ایالات متحده در سال ۱۸۴۹ تصویب و قابل اجرا شد. در سال ۱۸۹۸ اولین بیمه نامه اتومبیل در ایالات متحده منتشر و در سال

۱۹۲۵ و در ماساچوست اولین قانون بیمه اجباری اتومبیل به تصویب رسید. در سال ۱۹۴۵ قانونی تصویب شد که براساس این قانون، صنعت بیمه از معافیت محدودی در قانون آنتی تراست فدرال برخوردار می‌شد. قانون Federal Risk Retention در سال ۱۹۸۱ تصویب و براساس آن ایجاد محصولات کنترل ریسک و سایر سازوکارهای غیر سنتی در بیمه رشد یافت. و در سال ۱۹۹۶ اوراق قرضه بلاهای ناگهانی^۴ به عنوان ابزاری برای کنترل ریسک بلاهای طبیعی در بازارهای سرمایه معرفی شدند. در سال ۲۰۰۱ حملات تروریستی به مرکز تجارت جهانی در نیویورک و پنتاگون در واشنگتن دی سی، زیان حدود ۴۰ میلیارد دلار را برای این صنعت به همراه داشت. در سال ۲۰۰۲ قانون بیمه ریسک تروریسم به منظور عقب راندن و کاهش در زیان‌های بیمه ناشی از فعالیت‌های تروریستی تصویب شد. این قانون در اواخر ۲۰۰۵ منقضی و مجدداً در سال ۲۰۰۷ تصویب و تا سال

نگاهی به وضعیت صنعت بیمه در جهان و مقایسه ساختاری آن با صنعت بیمه کشور

گزارش حاضر با تمرکز بر جدیدترین اطلاعات آماری، خصوصیات ساختاری صنعت بیمه در جهان و ایران و ارقام کلیدی صنعت تا پایان سال ۲۰۰۸ تهیه شده است. در این گزارش سعی شده با تاکید بر پیشرفته‌ترین نمونه فعالیت کسب و کارها در صنعت بیمه که در ایالات متحده آمریکا در جریان است، ابتدای یک تاریخچه مختصر از انگیزه‌ها و تحولات تاریخی که صنعت را به وضعیت فعلی آن رسانیده ارائه کنیم و به دنبال آن ارقام برترین شرکت‌های صنعت در جهان و کشورهای پیشرو در این صنعت، الگوی سرمایه‌گذاری صنعت در اوراق بهادار، ترکیب صنعت در اصلی‌ترین بخش‌های آن، انواع نوآوری‌هایی که در محصولات صنعت رخ داده و خطرهای و خصوصیات آن که صنعت ذاتاً با آن‌ها دست به‌گریبان است را گزارش کنیم. در ارائه گزارش سعی کرده ایم با جداول و نمودارهایی به فراخور مباحث مطرح شده تصویر روشن‌تری ارائه کنیم. در پایان این گزارش پس از بررسی مختصر وضعیت صنعت در ایران به مقایسه آن با نمونه جهانی صنعت پرداخته ایم تا از این رهگذریه مقایسه‌ای از محوری‌ترین تفاوت‌های موجود میان وضعیت صنعت در داخل کشور و آن‌چه در جهان می‌گذرد دست یابیم.

تاریخچه

اولین قانون بیمه در بریتانیا و در سال ۱۶۰۱ به تصویب رسید که کالاها و کشتی‌ها را پوشش می‌داد. بیمه مدرن از این قانون نشأت گرفته است. در سال ۱۶۶۶ آتش‌سوزی عظیمی در لندن روی داد،

1 Nicholas Baron

2 Mutual insurance company

3 Eagle

4 Catastrophe bonds

پیشہ ورانہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
رتماں جامع علوم انسانی

درآمدهای ۱۰ کارگزار بیمه برتر جهان در سال ۲۰۰۸

کشور	درآمدهای کارگزاری	شرکت	ردیف
ایالات متحده	۵۱۶,۱۱	Marsh & McLennan Cos.Inc.	۱
ایالات متحده	۳۱۰,۰۷	Aon Corp	۲
بریتانیا	۳۶۲,۰۳	Willis Group Holdings Ltd.	۳
ایالات متحده	۷۴۳,۱۰	Wells Fargo Insurance Services Inc.	۴
ایالات متحده	۶۱۱,۳۰	Arthur J.Gallagher & Co	۵
بریتانیا	۹۹۲,۰۸	Jardine Lloyd Thompson Group P.L.C.	۶
ایالات متحده	۹۶۶	Brown & Brown Inc.	۷
ایالات متحده	۹۶۲,۰۱	BB&T Insurance Services Inc.	۸
فرانسه	۷۸۶,۰۴	Gras Savoye & Cie	۹
ایالات متحده	۷۷۸,۰۳	Lockton Cos.L.L.C.	۱۰

MARSH و MCLENNEN نام برد. گردش مالی صنعت بیمه در جهان ۴۰۰۰ میلیارد دلار است که آمریکا و ژاپن به تنهایی در حدود ۳۷ درصد از گردش مالی صنعت را به خود اختصاص داده‌اند یک بررسی نشان می‌دهد که چند کشور اروپایی و کره جنوبی و چند کشور با اقتصادهای نوظهور مانند روسیه، چین، هند و برزیل در کنار کشورهای یاد شده بیش از ۹۰ درصد گردش صنعت را به خود اختصاص می‌دهند که البته از میزان این درصدها در درون کشورهای یاد شده از سهم آمریکا کاسته و به سهم کشورهایمانند چین به‌طور سالانه افزوده می‌شود.

کشورهای برتر جهان از نظر گردش مالی صنعت بیمه به ترتیب آمریکا با سهم بازار ۲۶ درصدی و پس از آن ژاپن با ۱۱ درصد، انگلیس ۱۰ درصد، فرانسه و آلمان هر یک ۶ درصد و کشورهایمانند چین، ایتالیا، کانادا و کره جنوبی در درصدهای ۲ تا ۳ درصدی سهم بازار خود را تثبیت کرده‌اند.

برترین شرکت‌های صنعت در کشورهایی مانند ژاپن، آلمان، آمریکا متوسط حق

۲۰۱۴ نیز ادامه خواهد داشت. در سال ۲۰۰۸ برنامه آزادسازی دارایی‌های سوخت شده^۵ به منظور تثبیت بخش مالی اقتصاد آغاز به کار کرد. بیمه‌گرانی که مالک بانک‌ها و موسسات پس‌انداز بودند نیز برای شرکت در این برنامه واجد شرایط شناخته شدند. در سال ۲۰۰۹ کنگره دسته‌ای از قوانین را به منظور اصلاح قوانین خدمات مالی و بیمه سلامتی در دستور کار خود قرار دادند.

اطلاعات کلی صنعت در سال ۲۰۰۸

به‌طور متوسط سهم صنعت بیمه از کل تولید ناخالص داخلی در کشورهای پیشرفته آسیائی تا ۱۶ درصد نیز ثبت شده است اما در آمریکا این متوسط در دهه اخیر در سطح ۹ درصد بوده است. در کشورهای به اصطلاح نوظهور مانند برزیل، هند و روسیه رشد ۱۵ درصدی صنعت نیز به‌طور متوسط در سال‌های آتی پیش بینی می‌شود. حق بیمه سرانه یکی از معیارهای توسعه صنعت بیمه به نسبت اندازه کلی اقتصاد محسوب می‌شود که حق بیمه سرانه برای آمریکا ۴۰۰۰ دلار، انگلیس ۶۸۰۰ دلار و چین تنها ۱۰۵ دلار است البته سرعت رشد این صنعت نیز با این ارقام در تناسب بوده و مثلاً در سال‌های اخیر رشد ۵۰ درصدی نیز ثبت شده است.

صنعت درساختارهای عملیاتی و شبکه توزیع خدمات خود از یک سیستم گسترده و ترکیبی استفاده می‌کند. به عنوان مثال شبکه کارگزاری صنعت در درون آمریکا دارای یک درآمد ۱۱ میلیارد دلاری است و از معروف‌ترین شرکت‌های این بخش، در صنعت توزیع خدمات بیمه‌ای به صورت کارگزاری می‌توان به شرکت‌های

اولین قانون بیمه در بریتانیا و در سال ۱۶۰۱ به تصویب رسید که کالاها و کشتی‌ها را پوشش می‌داد. بیمه مدرن از این قانون نشأت گرفته است. در سال ۱۶۶۶ آتش‌سوزی عظیمی در لندن روی داد، نیکلاس بارون برای تعمیر خانه‌های آسیب دیده موسسه‌ای را راه‌اندازی کرد. حس همکاری در جامعه انگلستان باعث تشکیل یک شرکت مشاع بیمه به منظور پوشش زیان‌های ناشی از آتش‌سوزی شد.

درآمدهای حاصله در بخش حق بیمه‌های عمر و غیر عمر برای ده کشور برتر در سال ۲۰۰۸

رتبه	کشور	حق بیمه‌های عمر	حق غیر عمر	کل حق بیمه‌ها		
				مبلغ (دلار)	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	درصد از کل حق بیمه‌های جهان
۱	ایالات متحده	۲۱۱,۵۷۸	۴۳۲,۶۶۲	۶۴۳,۲۴۰,۰۱	-۰,۲۲	۲۶,۰۹
۲	ژاپن	۱۱۲,۳۶۷	-۸۵,۱۰۶	۱۹۷,۴۷۳	۲۰,۳۷	۱۱,۰۸
۳	بریتانیا	۷۵۹,۳۴۲	۳۹۳,۱۰۷	۱۵۲,۴۵۰	-۱۶,۵۶	۱۰,۵۴
۴	فرانسه	۱۴۶,۱۸۱	۸۶۱,۹۱	۰۰۷,۲۷۳	۰,۰۶	۶,۳۹
۵	آلمان	۲۷۸,۱۱۱	۸۰۷,۱۳۱	۰۸۵,۲۴۳	۸,۷۵	۵,۶۹
۶	چین	۸۳۱,۹۵	۹۸۷,۴۴	۸۱۸,۱۴۰	۵۲,۲۶	۳,۳۰
۷	ایتالیا	۶۲۳,۸۲	-۰۶۶,۵۸	۶۸۹,۱۴۰	-۱,۳۰	۳,۳۰
۸	هند	۸۹۹,۳۸	۷۱۲,۷۳	۶۱۱,۱۱۲	۹,۷۴	۲,۶۴
۹	کانادا	۸۵۵,۴۷	۳۱۹,۵۷	۱۷۴,۱۰۵	۴,۳۸	۲,۴۶
۱۰	کره جنوبی	۴۱۷,۶۶	۶۰۶,۳۰	۰۲۳,۹۷	-۱۵,۹۷	۲,۲۷

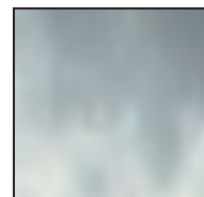
از ۱۰ به ۴ کاهش یافته است اما رشد واردات بیمه از سایرین قاط جهان به آمریکا با رشد تا ۲۱ درصدی همراه بوده است. مجموع دارایی‌های صنعت بیمه در آمریکا ۱۵۰۰ میلیارد دلار است که از این میان ۸۰ درصد آن در اوراق قرضه سرمایه‌گذاری شده است. لذا عمده سرمایه‌گذاری‌های صنعت به دلیل ماهیت نقدشونده نیازهای مالی در پرداخت خسارت، در اوراق قرضه سرمایه‌گذاری می‌شود که تقریباً ۷۲ درصد اوراق قرضه‌ها در آخرین سال مورد بررسی قرضه‌های شرکت‌ها و مابقی قرضه‌های دولتی و عمومی بوده‌اند و بقیه سرمایه‌گذاری‌ها به سهام شرکت‌ها، وام‌های مسکن و دارایی‌های نقدی اختصاص یافته است. اوراق قرضه شهرداری‌ها به مصرف ساخت مدرسه، بیمارستان و پروژه‌های عمومی می‌رسد و به همین دلیل نقش صنعت بیمه در تجهیز منابع مالی در این زیرساخت‌ها بسیار اهمیت دارد. مجموع اوراق قرضه‌ای که صنعت بیمه در این زمینه تنها در آمریکا سرمایه‌گذاری کرده هم اکنون در حدود ۳۳۰۰ میلیارد دلار است.

هزینه‌های صنعت که با درآمدهای حاصل از حق بیمه‌های منقضی شده و تحقق یافته مقابله می‌شود شامل چند عنصر اساسی به شرح زیر هستند:

- Claimها یا خسارت‌های محقق شده قراردادهای بیمه
- هزینه‌های فروش و اداری و توزیع
- سود نقدی که به قراردادهای یا سهامداران تعلق می‌گیرد
- مالیات ایالتی در مورد آمریکا و مالیات به مفهوم عام در سایر نقاط جهان

بیمه دریافتی از ۵۰ تا ۲۰۰ میلیارد دلار را ثبت کرده‌اند. سهم بیمه‌گران اتکائی از بازار آمریکا ۵۸ درصد است به این معنی که از کل عملیات بیمه اتکائی جهان ۵۸ درصد از این قراردادهای در سطح جهان خود را به یکی از شرکت‌های بیمه آمریکایی متصل می‌سازند و اگر شرکت‌های وابسته آمریکایی را نیز در این گروه جای دهیم این نسبت به ۸۳ درصد رسیده و مبلغ کلی آن به‌طور متوسط در سال‌های اخیر و به ویژه در سال ۲۰۰۸ در سطح ۱۱۰ میلیارد دلار بوده است. عمده ترین قراردادهای بیمه اتکائی ثبت شده در سال ۲۰۰۸ توسط دو شرکت از آلمان و سوئیس به مبالغ ۲۳ و ۳۰ میلیارد دلار صورت گرفته است.

حق بیمه دریافتی در آمریکا ۱۱۰۰ میلیارد دلار است که اندازه آن نسبت به ۱۰ سال پیش رشد حیرت آور ۸۸ درصدی را تجربه کرده است. شرکت‌های بیمه آمریکائی در حدود ۱۳۰ میلیارد دلار انواع قرارداد بیمه را به سایر نقاط جهان دیگر می‌فروشند و واردات این صنعت به آمریکا نیز رقمی در همین حدود است. در سال‌های اخیر رشد صادرات سالانه خدمات بیمه‌ای آمریکا

به‌طور متوسط سهم صنعت بیمه از کل تولید ناخالص داخلی در کشورهای پیشرفته آسیائی تا ۱۶ درصد نیز ثبت شده است اما در آمریکا این متوسط در دهه اخیر در سطح ۹ درصد بوده است. در کشورهای به اصطلاح نوظهور مانند برزیل، هند و روسیه رشد ۱۵ درصدی صنعت نیز به‌طور متوسط در سال‌های آتی پیش بینی می‌شود.

درآمدهای ده شرکت بیمه برتر جهان در سال ۲۰۰۸

رتبه	شرکت	درآمدها (میلیون دلار)	کشور	صنعت
۱	Japan Post Holdings	۷۰۰,۱۹۸	ژاپن	عمر / درمان
۲	Allianz	۳۹۵,۱۴۲	آلمان	اموال / حوادث
۳	Berkshire Hathaway	۷۸۶,۱۰۷	ایالات متحده	اموال / حوادث
۴	Assicurazioni Generali	۱۰۳,۱۰۳	ایتالیا	عمر / درمان
۵	AXA	۲۵۷,۸۰	فرانسه	عمر / درمان
۶	Munich Re Group	۵۱۵,۶۷	آلمان	اموال / حوادث
۷	Nippon Life Insurance	۶۲۱,۶۶	ژاپن	عمر / درمان
۸	State Farm Insurance Cos.	۳۴۳,۶۱	ایالات متحده	اموال / حوادث
۹	MetLife	۰۸۵,۵۵	ایالات متحده	عمر / درمان
۱۰	China Life Insurance	۵۳۴,۵۴	چین	عمر / درمان

طوفان‌ها و گردبادها ۷۳ درصد
 طوفان‌های زمستانی ۸ درصد
 تروریسم ۷ درصد
 زلزله ۶ درصد
 سیل ۳ درصد
 آتش‌سوزی ۲,۵ درصد
 سایر ۰,۵ درصد

به‌طور متوسط هر سال ۳۷ فاجعه بزرگ در جهان از نظر چیزی که می‌تواند صنعت بیمه را با مخاطره مواجه سازد رخ می‌دهد که متوسط زیان هر فاجعه طبیعی در حدود ۸۰۰ میلیون دلار است.

در سال‌های اخیر زیانده‌ترین و به‌طور ذاتی پر ریسک‌ترین بخش صنعت بیمه بخش اموال، خسارات و بلایای طبیعی بوده است. در این بخش در سال ۲۰۰۸ در حدود ۲۱ میلیارد زیان متوجه صنعت شده است. دلیل اصلی رابطه معکوس بازده شرکت‌های این بخش صنعت با سال‌های بحرانی از نظر بلایا و بالا بودن خسارات افزایش نرخ این قراردادها در این دوره‌های زمانی است. اما همواره عامل تعدیل‌کننده این زیان‌ها در جهت عکس سرمایه‌گذاری منابع مازاد صنعت در اوراق بهادار است.

این صنعت با استهلاک‌داری‌ها، دارایی‌های قدیمی، دوره‌های تکرار شونده بحران‌های طبیعی و غیره رابطه مثبتی از نظر بازده دارد

هزینه لیسانس‌های بیمه‌ای

از نظر ترکیب هزینه‌ها، در حدود ۷۳ درصد در این ساختار هزینه به claimها و ۲۳ درصد به هزینه‌های فروش و اداری تعلق می‌گیرد و مابقی شامل مالیات و سود و هزینه لیسانس‌هاست و بنابراین هزینه‌های عملیاتی و خسارت‌ها تعیین‌کننده‌ترین عوامل در سود آوری یا زیاندهی صنعت محسوب خواهند شد.

بررسی هزینه‌های صنعت در بخش بهداشتی و تامین اجتماعی نشان می‌دهد که صنعت بیمه برای تقابل با این هزینه‌ها و استفاده از بودجه‌هایی که دولت‌ها در این زمینه اختصاص خواهند داد می‌توانند به رشد مداوم ۷ درصدی در سال‌های آینده امیدوار باشند به عنوان مثال در آمریکا این نوع هزینه‌ها سالانه ۲۲۰۰ میلیارد دلار و سرانه آن در حدود ۸۰۰۰ دلار است و تا سال ۲۰۱۸ رشد ۷ درصدی سالانه برای آن متصور است. هم‌اکنون در آمریکا قریب به ۵۰ میلیون نفر از پوشش این نوع بیمه محرومند.

ضریب ترکیب صنعت^۶ که ترکیبی از نسبت هزینه به درآمدهای قطعی و مخارج اداری و فروش به حق بیمه‌های دریافتی است در صورتیکه از عدد ۱۰۰ فراتر رود به معنی افزایش زیان در صنعت خواهد بود که این نسبت برای صنعت در این بخش در سال ۲۰۰۸ در حدود ۱۰۷ محاسبه و برای سال ۲۰۰۹، ۱۰۹ تخمین زده شده بود.

تعداد قراردادهایی که با خسارت برخورد کرده و شرکت‌های بیمه باید این خسارت‌ها را پوشش دهند ۷۰ درصد آن در بخش فردی در انواع آن و مابقی از نوع تجاری و خسارت‌های مربوطه به اتومبیل و نظایر آن است. از نظر ترکیب خسارات پرداختی به بیمه‌گذاران در سطح جهانی درصدهای زیر بیانگر توزیع ریسک قراردادهای بیمه برای صنعت است :

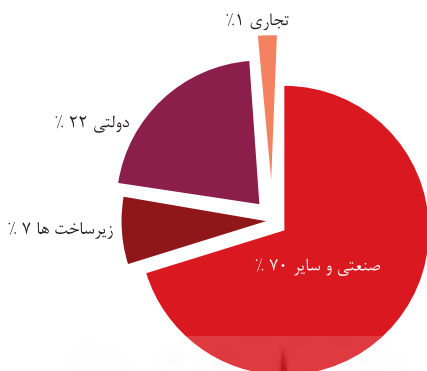
کشورهای برتر جهان از نظر گردش مالی صنعت بیمه به ترتیب آمریکا با سهم بازار ۲۶ درصدی و پس از آن ژاپن با ۱۱ درصد، انگلیس ۱۰ درصد، فرانسه و آلمان هر یک ۶ درصد و کشورهایمانند چین، ایتالیا، کانادا و کره جنوبی در درصدهای ۲ تا ۳ درصدی سهم بازار خود را تثبیت کرده‌اند.

6 combined ratio

گردش مالی صنعت بیمه در جهان ۴۰۰۰ میلیارد دلار است که آمریکا و ژاپن به تنهایی در حدود ۳۷ درصد از گردش مالی صنعت را به خود اختصاص داده‌اند یک بررسی نشان می‌دهد که چند کشور اروپایی و کره جنوبی و چند کشور با اقتصادهای نوظهور مانند روسیه، چین، هند و برزیل در کنار کشورهای یاد شده بیش از ۹۰ درصد گردش صنعت را به خود اختصاص می‌دهند

سرمایه‌گذاری‌ها در اوراق توسط شرکت‌های بیمه عمر، ۲۰۰۸

شرکت باقی مانده^۷ و توسط بیمه‌گران پوشش داده نشده است. CAT یا قرضه بلایای طبیعی: که توسط شرکت‌های بیمه‌ای با ایجاد یک شخصیت حقوقی مستقل و حمایتی شرکت اصلی صادر و در نرخ‌های بالا در جامعه سرمایه‌گذاران توزیع می‌شود. به دلیل پایین بودن فراوانی این نوع فجایع و عدم ارتباط مستقیم آن‌ها با وقایع اقتصادی در صورت بروز فاجعه دارنده اوراق قرضه زیان‌های شدید و در صورت عدم وقوع آن با نرخ بهره بالا بازه‌های بسیار عالی نصیبشان می‌شود. این نوع جایگزین بیمه اتکائی نیز هست و به جای خدمات سنتی بیمه به کار می‌رود که در آن قرضه را در واقع شرکت‌های بیمه اتکائی و شرکت‌های بیمه صادر می‌کنند. در سال‌های اخیر ۲ میلیارد دلار از این نوع قرضه‌های صادر شده است. ART یا انتقال ریسک جایگزین: از طریق سازوکارهای خود بیمه‌ای، risk buying groups و risk retention groups

تقسیم‌بندی فعالیت شرکت‌های بیمه

کارکرد اصلی یک شرکت بیمه، خدمات مالی جبرانی افراد و شرکت‌ها در مقابل یک حادثه ناگهانی است. بیمه‌گذار در قبال پرداخت یک حق بیمه، این خدمت مالی را می‌خرد. صنعت بیمه در کشور آمریکا به دو بخش بیمه‌های عمر^۸ و بیمه‌های اموال/صدمات^۹ و در سرتاسر جهان به دو بخش بیمه‌های عمر و بیمه‌های غیر عمر تقسیم شده است. صنعت در این بخش دو محصول عمده را ارائه می‌دهد. بیمه عمر و بیمه اموال/حوادث که هر یک در حال حاضر، به زیر بخش‌هایی قابل تقسیم هستند:

- بیمه عمر
- مرگ
- بیماری
- بازنشستگی
- بیمه اموال/صدمات (بیمه‌های غیر عمر)
- صدمات فردی
- بدهی ایجاد شده در نتیجه تصادف

و در غیراین صورت با کاهش در نرخ بیمه دریافتی تحت تاثیر عدم وجود وضعیت‌های فوق و افزایش رقابت مجبور است با افزایش بازده در بخش سرمایه‌گذاری‌ها به بازده دست یابد. خوشبختانه بین بازده اوراق بهادار در جهان و وقایع فوق نیز رابطه‌ای معکوس وجود دارد که چنین ترکیبی در سبد سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های بیمه‌ای را متعادل و به آن ثبات می‌بخشد.

از نظر مقایسه بازده کلی صنعت با صنایع دیگر بررسی‌هایی که توسط FORTUNE برای سال ۲۰۰۸ انجام شده بازده متوسط سالانه صنایعی مانند زیرساخت‌های نیروگاهی و نظایر آن را ۱۳ درصد، تجهیزات ۱۳ درصد، بانک‌های تجاری ۱۱ درصد، فعالیت‌های مالی در سایر بخش‌های صنعت مالی ۸ درصد و صنعت بیمه را ۳ درصد گزارش می‌کند و این نشان می‌دهد که صنعت فوق العاده رقابتی و حاشیه سود آن در سال‌های اخیر شدیداً تحت فشار قرار گرفته است. از نظر هزینه اختصاصی هر خانوار در جوامع پیشرفته به خدمات بیمه‌ای شاید مقایسه ارقام اختصاص یافته در سبد هزینه یک خانوار استاندارد در جوامع پیشرفته از این نظر سازنده باشد:

- مسکن ۳۳ درصد
- حمل و نقل ۱۴ درصد
- خوراک ۱۲ درصد
- بازنشستگی ۱۰ درصد
- اتومبیل ۴ درصد
- بهداشت ۲ درصد
- پوشاک ۳ درصد
- تفریحات ۵ درصد
- بیمه ۷ درصد
- سایر ۱۰ درصد

تمهیدات جدیدی که در صنعت به چشم می‌خورد از جمله طراحی محصولات جدید به صورت زیر:

Captive Insurance Companies به شرکت‌های بیمه‌ای اطلاق می‌شود که اختصاصاً برای تامین مالی مخاطرات و ریسک‌هایی که شرکت مادر و یا شرکت‌های یک مجموعه با آن روبروست، تاسیس شده‌اند. علاوه بر این گاهی این شرکت‌ها به خارج از مجموعه نیز خدماتی را ارائه می‌دهند. تاسیس اینگونه شرکت‌ها نوعی ابزار مدیریت ریسک برای پوشش هزینه ریسک‌هایی است که در

7 retained losses
8 Life and Health (LH)
9 Property /Casualty (PC)

حق بیمه دریافتی در آمریکا ۱۱۰۰ میلیارد دلار است که اندازه آن نسبت به ۱۰ سال پیش رشد حیرت آور ۸۸ درصدی را تجربه کرده است. شرکت‌های بیمه آمریکایی در حدود ۱۳۰ میلیارد دلار انواع قرارداد بیمه را به سایر نقاط جهان دیگر می‌فروشند و واردات این صنعت به آمریکا نیز رقمی در همین حدود است.

حق درآمدهای بیمه عمر و غیرعمر در سطح جهان، ۲۰۰۸

دزدی

آتش سوزی

سایر بلایای طبیعی و مصنوعی

از نظر تقسیم صنعت در دو بخش اصلی یعنی بیمه‌های عمر و غیرعمر ۵۸ درصد به بیمه‌های عمر و ۴۲ درصد به بیمه‌های غیرعمر اختصاص دارد. در درون آمریکا نیز تقریباً ترکیب خدمات بیمه‌ای از نظر عمر و غیرعمر با دیگر نقاط جهان برابر است و توزیعی متوازن از این نظر مشاهده می‌شود.

این صنعت از نظر تاثیر بر اشتغال ۲٫۳ میلیون نفر در آمریکا را در بیش از ۲۴۰۰ شرکت جای داده است. ۲۸ شرکت از این مجموعه انکائی هستند. در این کشور ۸۰۰ شرکت بیمه عمر و ۵۷۰ شرکت بیمه اموال، ۶۷۰ کارگزار و آژانس مستقل بیمه و در حدود ۳۰۰ شرکت مرتبط دیگر فعال هستند.

شرکت‌های بیمه عمر

بیمه عمر، ذینفع قرارداد را در صورتی که به دلیل مرگ یا اتفاقات دیگر جریان درآمدیشان قطع شود حمایت می‌کند. این شرکت‌ها با تجمیع منابع مشتریان فردی، قادر هستند تا تامین مالی مورد نیاز را با هزینه‌ای کم‌تر از آنچه خود فرد باید متحمل می‌شود، ایجاد کنند. به این ترتیب، با به کارگیری این ساختار، عدم اطمینان‌های مربوط به درآمد را که می‌تواند مثلاً ناشی از بازنشستگی باشد، از یک فرد به یک گروه تعمیم دهد یا به عبارتی بین آن‌ها توزیع کند. در بیمه‌های عمر شرکت ژاپنی post holdings و شرکت ایتالیایی ASSICURAZIBNI به ترتیب با حق بیمه‌های دریافتی ۱۹۸ و ۱۰۳ میلیارد دلار برترین شرکت‌های جهان هستند. در سال‌های اخیر بیش از بخش‌های دیگر صنعت در این بخش شاهد ادغام‌ها بوده‌ایم (sun America and AIG, ...). مانند سایر بخش‌های صنعت این ادغام‌ها نیز با انگیزه ایجاد سینرژی و صرف‌جویی مقیاس بوده است. در سال ۲۰۰۸ در این صنعت و در سطح جهان ۷۶۶ ادغام به ارزش ۵۶ میلیارد دلار صورت گرفته است که ۵۷ درصد موارد در درون آمریکا بوده‌اند. اکثریت ادغام‌ها با هدف دسترسی به شبکه

توزیع خدمات بیمه‌ای در فراتر از مرزها و یا درون کشور برای توسعه‌های منطقه‌ای صنعت صورت می‌گیرد.

شرکت‌های بیمه عمر از نظر مالکیتی و حقوقی می‌توانند شکل صندوق‌های مشاع و یا سهامی^{۱۱} را به خود بگیرند. بخش بزرگی از شرکت‌های بیمه، شرکت‌هایی هستند که سهام آن‌ها توسط عموم معامله نمی‌شود. و توسط صاحبان و بنیانگذاران اولیه اداره می‌شوند. به طور سنتی بزرگ‌ترین شرکت‌های بیمه از نوع مشاع هستند اما اخیراً (پس از ۲۰۰۰) روند تبدیل این شرکت‌ها به سهامی^{۱۲} سرعت گرفته است که دلیل آن، نیاز به تنوع از طریق ادغام و ارتباط آن با بقای این شرکت‌هاست و برای این ادغام‌ها به منابع نیاز است و چون بر طبق تعریف یک شرکت مشاع توانایی صدور سهام ندارد، تبدیل این شرکت‌ها به سهامی الزام آور می‌شود. برخی دیگر از شرکت‌های بیمه نیز پی برده‌اند که برای جذب مدیران کارآمد باید سهامی را که قابل معامله باشد به آن‌ها پیشنهاد دهند این دلیلی دیگر برای تبدیل این شرکت‌ها به سهامی است. به لحاظ مالکیتی در حدود ۵۰ درصد شرکت‌های بیمه آمریکایی و اروپایی سهامی عام و مابقی به صورت مشاع اداره می‌شوند که در مورد نوع دوم منعقد کنندگان قراردادهای بیمه به ارزش قرارداد نسبت به کلیه دارایی‌های شرکت به صورت خالص دارای حقوق مادی می‌شوند.

از نظر ساختار حقوقی فعالیت‌ها در صنعت، فروش خدمات به دو صورت مستقیم و یا از طریق شرکت‌های به اصطلاح captive صورت می‌گیرد که نسبت فعالیت‌ها در آن‌ها در مورد بیمه عمر ۷۰ درصد در شرکت‌های captive و ۳۰ درصد در آژانس‌ها است. در مورد بیمه‌های اموال و خدمات و خسارات این نسبت کاملاً معکوس است. اگر چه وقتی می‌گوییم شرکت بیمه عمر، عمر در هسته اصلی محصول قرار گرفته، اما امروزه شرکت‌های مدرن بیمه، در کنار آن به فروش محصولات دیگری مانند قرارداد سالواره^{۱۳}، طرح‌های پس اندازی که در آن

11 stock or mutual company

12 demutualization

13 annuity contracts

10 pooling

پرداخت مالیات به تعویق می‌افتد^{۱۴} و یا بیمه سلامت و تصادف می‌پردازند.

ترازنامه شرکت‌های بیمه عمر

به دلیل ماهیت بلند مدت بودن تعهدات و بدهی‌های این شرکت‌ها که از ماهیت بلند مدت موضوع بیمه یعنی عمرانسان‌ها ناشی می‌شود، و نیاز به خلق درآمد رقابتی روی عناصر پس‌اندازی محصولات مربوط به بیمه عمر دارد. شرکت‌های این بخش صنعت سرمایه‌گذاری دارایی‌های خود را در بخش طولانی مدت در پیوستار ابزارها یعنی قرضه‌های شرکتی، سهام شرکت‌ها و اوراق بلند مدت دولتی متمرکز می‌کنند. در ادامه مهم‌ترین اجزاء ترازنامه این نوع از شرکت‌های بیمه ارائه می‌شود:

عمره دارایی‌ها شامل:
اوراق دولتی، اوراق قرضه، سهام شرکت‌ها، اوراق رهنی مسکن، وام‌های بیمه^{۱۵} (شامل وام‌هایی است که به افرادی داده می‌شود که قرارداد اولیه خود را وثیقه گرفتن وام از این شرکت‌ها قرار داده‌اند) و در نهایت سایر اقسام دارایی شامل نقد، سپرده‌های دیداری و جوه فندهای بازار پولی

عمره بدهی‌ها شامل:

خالص ذخایر قرارداد بیمه^{۱۶} (این ذخایر همان چیزی است که در ایران ذخایر فنی گفته می‌شود و مربوط به ارزش آتی بدهی‌های شرکت بیمه و یا تعهدات آن برای پرداخت قراردادهای در جریان است). برخی اوقات نرخ مرگ و میر به دلیل فجایع طبیعی در یک مدت کوتاه بالا می‌رود مثلاً ایدز در دهه ۸۰ و یا زلزله‌ها در یک منطقه برای یک بیمه محلی ...

قراردادهای مشابه سپرده‌ای (قراردادهای بیمه‌ای که نرخ معینی را به سپرده می‌دهد مشابه فعالیت‌های بانک تجاری اما با ماهیت بیمه عمر.

Separate account business: از نظر قانونی این وجوه در یک حساب سرمایه‌گذاری و به صورت جدا در این حساب بلوکه نگهداری می‌شوند جدا از سایر دارایی‌های شرکت بیمه و معمولاً شامل سرمایه‌گذاری در قرضه و سهام و بازده قرارداد بیمه عمر به عنوان بخشی از این حساب هستند. به عبارت دیگر این یک برنامه سالانه است که شرکت حامی آن بوده و در آن منافع حاصل از این سیاست با دارایی‌هایی که حق بیمه‌های قراردادهای بیمه در آن دارایی‌ها سرمایه‌گذاری شده با هم مرتبط شده‌اند البته به ماهیت بدهی بودن این حساب توجه شود. شرکت تنها در نقش حامی است.

سایر عناصر ترازنامه که مرکب از کمیسیون‌ها، مالیات‌ها، هزینه‌های پرداختی دیگر، ذخیره ارزیابی سهام و سایر بدهی‌ها هستند. عناصر حقوق صاحبان سهام که شامل خود سرمایه، سود انباشته، مازاد تخصیص نیافته و سایر مزادها و سایر ذخایر هستند. معمولاً سهم حقوق صاحبان سهام از ترازنامه شرکت‌های بیمه کم است لذا صنعت بیمه ذاتاً یک صنعت اهرمی محسوب می‌شود.

بررسی هزینه‌های صنعت در بخش بهداشتی و تامین اجتماعی نشان می‌دهد که صنعت بیمه برای تقابل با این هزینه‌ها و استفاده از بودجه‌هایی که دولت‌ها در این زمینه اختصاص خواهند داد می‌توانند به رشد مداوم ۷ درصدی در سال‌های آینده امیدوار باشند به عنوان مثال در آمریکا این نوع هزینه‌ها سالانه ۲۲۰۰ میلیارد دلار و سرانه آن در حدود ۸۰۰۰ دلار است و تا سال ۲۰۱۸ رشد ۷ درصدی سالانه برای آن متصور است.

16 Net policy reserves

14 tax deferred savings plans

15 policy loans

مقررات ناظر

کنار گذاشته شده است که نسبتی از حق بیمه‌هایی است که در ابتدای دوره پوشش به شرکت بیمه پرداخت شده است. در مورد آن‌ها پوشش بیمه کاملاً فراهم نشده است. ریسک برای شرکت بیمه می‌تواند ناشی از سه پدیده باشد. اولاً افزایش غیر قابل انتظار زیان‌های موضوع قراردادها، یا نرخ زیان، ثانیاً افزایش غیرقابل انتظار در هزینه‌ها حقوقی و... و ثالثاً کاهش غیر قابل انتظار در بازده سرمایه‌گذاری.

مقررات ناظر

این شرکت‌ها نیز مانند شرکت‌های بیمه عمر در سطح ایالتی به ثبت می‌رسند. از نظر استانداردها و پوشش‌های بیمه‌ای نیز درست مانند توضیحات مربوط به بیمه عمر عمل می‌شود. مضاف بر این IRIS یا insurance regulatory information system برای تشخیص بیمه‌گران زیانده، combined و نسبت‌هایی خارج از دامنه‌های نرمال بررسی‌هایی را انجام می‌دهد. سخت‌گیرترین ایالت‌ها (به دلیل این‌که در ایالت‌ها نرخ‌های سقف به ویژه برای بیمه اتومبیل مرسوم است) شامل نیوجرسی، فلوریدا و کالیفرنیا هستند که بیمه‌گران این بخش از صنعت تمایل به ترک آن نواحی و یا حداقل عدم گسترش سرویس در این بخش‌ها از کشور هستند. با این وجود، در سال‌های اخیر شرکت AIG به دلیل برخی سوء استفاده‌ها مشمول برخی بررسی‌های اف بی آی و مقامات فدرال قرار گرفت.

مقایسه صنعت بیمه ایران و جهان:

همان‌گونه که از اطلاعات ارائه شده در گزارش حاضر بر می‌آید صنعت بیمه ایران در محورهای زیر با آن‌چه در این صنعت در سطح جهانی می‌گذرد دارای تفاوت‌های اساسی است:

اساساً این صنعت در جهان دارای یک پیوند عمیق زنده با سایر فعالیت‌های صنعتی در سطحی بسیار گسترده است. درک این نکته که صنعت یک بنیاد پوشش ریسک برای کلیه فعالیت‌های صنعتی و خدماتی به بار می‌آورد و بدون آن اصولاً تحقق بازده در بخش صنعتی نیز دچار مخاطرات جدی می‌شود در برگیرنده یک مفهوم استراتژیک در ایجاد و گسترش صنعت بیمه در جهان

مهم‌ترین قانون مربوط به این حوزه McCarran Ferguson Act of 1945 است که قوانین ایالتی را بر قوانین فدرال در این حوزه ارجح می‌داند و بنابراین بدون شباهت به مؤسسات سپرده‌گذاری^{۱۷} که هم در سطح فدرال و هم در سطح ایالتی می‌توانند به ثبت برسند، شرکت‌های بیمه تنها در سطح ایالتی به رسمیت شناخته می‌شوند. نمونه state insurance regulatory action سال ۱۹۹۷ مربوط به prudential insurance company در مورد این‌که فروشندگان بیمه این شرکت‌ها به مشتریان دروغ گفته بودند تا قراردادهای گران‌تری را بفروشند یک نمونه تاریخی از نحوه نظارت است. در این مورد یک کار گروه از قانونگذاران بیمه‌ای ایالتی از ۴۵ ایالت در طول ۱۸ ماه، عملیات فروش کل صنعت بیمه عمر را بررسی کردند و نتیجه گزارش آن‌ها به تغییرات در قوانین فوق منجر شد. فدرالی شدن شرکت‌های بیمه در آمریکا یک چالش بزرگ بوده است که هنوز ادامه دارد و گروه‌های مصرف‌کننده ایالتی و برخی از اعضای کنگره در مقابل آن مقاومت می‌کنند و شرکت‌های بیمه نیز آن را یک برخورد دو گانه در صنعت قلمداد می‌کنند که آن‌ها را محدود کرده است. این فرآیند احتمالاً همان طور که در مورد بانک تجاری پیش رفته مراحل بلوغ خود را طی خواهد کرد.

شرکت‌های بیمه اموال، صدمات و ...

در حال حاضر در بخش بیمه‌های دارایی و صدمات در جهان شرکت ALLIANZE با ۱۵۰ میلیارد دلار حق بیمه دریافتی در سال برترین شرکت جهان و پس از آن برکشایر آمریکا با ۱۱۰ میلیارد دلار حق بیمه دریافتی قرار گرفته است.

ترانزنامه این بخش از صنعت خدمات مالی شامل:

عمده دارایی‌ها شامل دارایی‌ها، اوراق قرضه، سهام ممتاز، سهام عادی، نقد و سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت، سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته، دارایی ثابت، مانده حق بیمه و سایر دارایی‌ها عمده بدهی‌ها شامل:

تعدیل هزینه‌ها و زیان‌ها، حق بیمه‌های تحقق نیافته، وجوه ذخیره احتیاطی^{۱۸}، مازاد بیمه‌گذار^{۱۹} شامل مازاد سرمایه‌ای تخصیص یافته^{۲۰}، مازاد تخصیص نیافته^{۲۱} و اوراق مازاد^{۲۲}.

در کل سررسیدهای سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های بیمه اموال/ صدمات نسبت به شرکت‌های بیمه عمر کوتاه‌تر هستند. در بخش بدهی‌ها عنصر مهم، ذخایر زیان‌هایی است که برای پرداخت‌های مورد انتظاری که قبلاً محقق شده اما تاکنون پرداخت نشده است و همین‌طور زیان تعدیل هزینه‌ها که مربوط می‌شود به هزینه‌های مورد انتظار اداری و سایر هزینه‌ها که برای سررسید این ادعاها در نظر گرفته می‌شود. عامل حق بیمه‌های تحقق نیافته، یک ذخیره

از نظر مقایسه بازده کلی صنعت با صنایع دیگر بررسی‌هایی که توسط FORTUNE برای سال ۲۰۰۸ انجام شده بازده متوسط سالانه صنایعی مانند زیرساخت‌های نیروگاهی و نظایر آن را ۱۳ درصد، تجهیزات ۱۳ درصد، بانک‌های تجاری ۱۱ درصد، فعالیت‌های مالی در سایر بخش‌های صنعت مالی ۸ درصد و صنعت بیمه را ۳ درصد گزارش می‌کند و این نشان می‌دهد که صنعت فوق العاده رقابتی و حاشیه سود آن در سال‌های اخیر شدیداً تحت فشار قرار گرفته است.

- 17 depository institutions
- 18 conditional
- 19 policy holders' surplus
- 20 capital and assigned surplus
- 21 unassigned surplus
- 22 surplus notes

نگاهی به ترکیب درآمدهای شرکت‌های بیمه در جهان نیز نشان می‌دهد که نقطه تمرکز صنعت از نظر تقسیم‌بندی بازار بر بیمه‌های عمر متمرکز است که سهم آن در کشور ما نسبت به سایر محصولات بیمه‌ای ناچیز است. خصوصیت این نوع بیمه‌ها ریسک کم‌تر برای صنعت بیمه و ورودی و خروجی نقدی با ثبات تر است که ریسک صنعت را برای سهامداران و سرمایه‌گذاران آن کاهش می‌دهد.

ساختارهای مشاع در مالکیت شرکت‌های بیمه که بیمه‌گذاران در عین حال نسبت به دارایی‌های خالص شرکت مدعی و در آن ذینفع هستند.

ساختارهای سهام عام متداول اما در اندازه‌های بسیار بزرگ ساختارهای سازمانی و خدمات بیمه‌ای در سه سطح ایالتی، ملی و محلی برای بیش‌ترین پوشش در سطوح کسب و کار و خانوار ساختارهای فراملی برای توزیع ریسک ملی به بین‌المللی و بالعکس

ساختارهایی که ترکیبی از نوع قرارداد بیمه و ساختار سازمانی را با هدف توزیع ریسک و یا ضربه‌گیری در شرایط بحران و یا ثبات درآمدی را محقق می‌کنند مانند پدیده ART و شرکت‌های captive که در متن توصیف شد

ساختارهای بیمه اتکائی در انواع مختلف شامل captive و بیمه اتکائی مستقل ملی و فراملی و صندوق‌های تضمین شرکت‌های بیمه به صورت حرفه‌ای که در سطح صنعت ایجاد می‌شود.

ساختارهایی که هم به تنوع محصول می‌انجامند و هم از نظر سرمایه‌گذاری جذابند و در عین حال به ثبات جریان درآمدی یاری می‌رسانند مانند اوراق قرضه CAT که در متن توضیح داده شده است.

کلیه این ساختارها در درون یک صنعت بیمه کاملاً خصوصی شکل گرفته‌اند چیزی مانند SEC در مورد سهام و بازارهای سرمایه که از نظر قانونی بر آن نظارت دارد و صنعت بیمه را مانند سایر عناصر بازارهای سرمایه و پوشش ریسک به یک نهاد خود انتظام صنعتی تبدیل می‌سازد.

ذکر این نکته ضروری است که در ایران ما شاهد چنین نمونه‌هایی در بخش ساختارها نیستیم و شکل عمومی صنعت بیمه از موارد زیر تبعیت می‌کند:

ساختار کاملاً دولتی
عدم تفکیک بخش نظارت از اجرا و فعالیت‌های اصلی مانند نقشی که بیمه مرکزی در این صنعت بازی می‌کند
عدم تکامل ساختارهای توزیع خدماتی مانند شبکه بیمه
عدم وجود ساختارهای مالکیتی متنوع
برتری بخش بیمه‌های غیر عمر بر عمر به عنوان یک عامل ایجاد ریسک در صنعت

کوچک بودن اندازه و پوشش صنعت نسبت به فعالیت‌های صنعتی بزرگ بودن بخش اجباری بیمه‌ها در ترکیب درآمدها به جای حرکت به سمت نوآوری در محصولات صنعت

پایین بودن سهم بیمه در ترکیب هزینه خانوار
ضعیف بودن جنبه‌های فراملی صنعت در ایران و عدم وجود زمینه سرمایه‌گذاری‌های مشترک و شرکت در فرآیند ادغام‌های بین‌المللی برای دسترسی یافتن به شبکه وسیع‌تر و بزرگ‌تر کردن اندازه بازارها

عدم وجود تنوع در اوراق مالی با بازده ثابت برای جذب منابع بیمه‌ای و تبعیت از یک روش سنتی با تنوع پایین در سرمایه‌گذاری شرکت‌های بیمه‌ای

بوده است.

نگاهی به حجم سنگین سرمایه‌گذاری انجام شده توسط صنعت در اوراق قرضه (به عنوان مثال در آمریکا قریب به ۱۲۰۰ میلیارد دلار) نشان می‌دهد که صنعت به دو صورت بخشی لاینفک از زیر ساخت بازارهای سرمایه را به وجود آورده است:

تجهیز منابع در یک سطح گسترده و ملی از طریق شبکه دسترسی به انواع بیمه‌گذار سرمایه‌گذاری در بازارهای سرمایه به عنوان عاملی واسطه‌ای در انتقال وجوه بیمه‌گذاران به بازار سرمایه برای تامین منابع مالی بزرگ‌تری پروژه‌های دولتی و به ویژه خصوصی. تاکید می‌کنیم که این فرآیند در سطحی بسیار گسترده و نه به عنوان یک سرمایه‌گذاری اتفاقی یا از محل وجوه مازاد به صورتی که در ایران شاهد آن هستیم صورت می‌گیرد.

در نوع محصول به ویژه در بخش صدمات و خسارات ناشی از فجایع طبیعی، پوشش ریسک‌های تجاری و به دلیل رقابتی بودن صنعت در نرخ‌هایی رقابتی تنوع گسترده‌ای وجود دارد.

نگاهی به ترکیب درآمدهای شرکت‌های بیمه در جهان نیز نشان می‌دهد که نقطه تمرکز صنعت از نظر تقسیم‌بندی بازار بر بیمه‌های عمر متمرکز است که سهم آن در کشور ما نسبت به سایر محصولات بیمه‌ای ناچیز است. خصوصیت این نوع بیمه‌ها ریسک کم‌تر برای صنعت بیمه و ورودی و خروجی نقدی با ثبات تر است که ریسک صنعت را برای سهامداران و سرمایه‌گذاران آن کاهش می‌دهد. مزیت دیگر تمرکز بر بیمه عمر ایجاد مبنایی مالی برای سرمایه‌گذاری در بازارهای سرمایه است که در مواقع تحمل ریسک‌های سنگین برای صنعت و بروز فجایع طبیعی به ثبات جریان درآمدی صنعت یاری می‌رساند. این ویژگی در صنعت ایران مشاهده نمی‌شود.

صنعت در جهان با چندین ویژگی ترکیبی در ساختار سازمانی فعالیت‌ها و نوع مالکیت‌ها به بالاترین سطح تجهیز منابع مالی دست یافته و بر حسب سهمی که در تولید ناخالص داخلی کشورهای پیشرفته دارد از جمله صنایع بزرگ جهان محسوب می‌شود. این ساختارها به شکل زیر هستند: